
O CLĂDIRE DE SECOL XIX RESTAURATĂ „CASA VENTURA” ADĂPOSTEȘTE MUZEUL ETNOGRAFIC REORGANIZAT LA BOTOȘANI - ISTORIC ȘI PATRIMONIU -

Steliana BĂLTUȚĂ*

Cuvinte cheie: *Casa Ventura, muzeu etnografic, comunitate sătească, Botoșani.*

Keywords: *Casa Ventura, ethnographic museum, village community, Botosani.*

Abstract: *Casa Ventura Boulevard built "Mihai Eminescu" no. 50 (WAS 72) Which housed Botosani Philharmonic and Folk Art School, He Entered the Rehabilitation Project - restoration in the years 2011-2012, being one of the buildings of the Nineteenth century, the city's architectural heritage played for Popular Arts and Ethnography Museum School Botosani County. Reorganization basic ethnographic exhibition in the ground floor space "Ventura" by thematic project included the synthetic material and spiritual culture of the village community of the nineteenth century and the first half of the twentieth century the area Botosani.*

Casa Ventura construită pe Bulevardul „Mihai Eminescu” la nr. 50 (fost 72) care a adăpostit Filarmonica botoșăneană și Școala Populară de Arte, a intrat într-un proiect de reabilitare – restaurare în anii 2011 – 2012, fiind una din clădirile de secol XIX, redată patrimoniului arhitectonic al orașului, pentru Școala Populară de Arte și Secția de Etnografie a Muzeului Județean Botoșani.

Construită din cărămidă la parter, etaj și mansardă, clădirea are fundația și beciul cu ziduri groase de 2m, din piatră și cărămidă, compartimentat în 6 spații (câte 3 pe stânga și dreapta căii de acces în beci). Într-o perioadă (presupunem prin a doua jumătate a secolului XX), beciul a fost în mare parte umplut cu pământ, fiind lung timp, doar parțial util.

Restaurarea inițiată de Consiliul Județean Botoșani prin accesarea de fonduri europene în program „Regio”, și executată de recunoscuta firmă „Victor Construct”, i-a redat casei Ventura utilitatea în totalitate: la beci, subsol, la parter, la etaj și la mansardă. Subsolul și parterul au spații pentru depozite și săli pentru expoziția permanentă, etnografică; etajul și mansarda au spațiul amenajat cu încăperi folosite pentru ore școlare de muzică, balet, pictură.

Până în acest moment, cercetările făcute în Arhivele botoșănene, au adus puține date referitoare la istoricul clădirii și la persoanele care au locuit aici.

O dată sigură a existenței ei, o dau Planurile Topografice ale Urbei Botoșani, realizate la 1872 de inginerul Ștefan Emilian, aflate în arhivă, și consultate de noi, datorită domnului profesor Ștefan Cervatiuc (care a lucrat o lungă perioadă în Arhive,

* Etnograf, Muzeul Etnografic Botoșani.

cercetând și publicând volume, având la bază și aducând în lumină documente inedite, arhivate), dar și prin amabilitatea colegilor domniei sale de la Arhive, care ne-au pus la dispoziție materialele indicate.

Ștefan Emilian născut la 8 august 1819, era arhitect, inginer și matematician, cu diplomă obținută la Viena. În 1872 când a ridicat Planul Topografic al orașului Botoșani, era profesor la Universitatea din Iași. În mapa amintită cu titlul „PLANULULU TOPOGRAFICU ALU URBEI BOTOȘANI REDICAT PRIN INGINERULUL ȘTEFAN EMILIAN – 1872” (HĂRȚI, PLANURI, SCHIȚE), apare o planșă cu desenul „Vila Ventura” în forma inițială, cu latura dinspre răsărit, așa cum apare și astăzi, în forma redată după restaurare, de fapt partea principală de intrare în locuință.

Pe frontonul de sub balconul de pe latura de est a casei, pe 7 profile decorative, restauratorii au găsit la îndepărtarea straturilor de zugrăveli, 7 litere care alcătuiesc numele familiei cu V dublu (WENTURA).

Un alt indiciu care se află în Arhive la Botoșani este arborele genealogic al Familiei Ventura, realizat de profesorul Eugen D. Neculau („născut în Ungureni – Botoșani cu trei zile înainte ca veacul al XIX-lea să se încheie; începe în 1907 școala primară la Ungureni, continuă studiile primare, gimnaziale și liceale la Dorohoi și Pomârla, iar studenția la Secția Filozofie de la Facultatea de Litere a Universității din Iași”).

Cercetând cu atenție arborele genealogic al numeroasei familii Ventura cu un sumar de date, aflăm pe primul, NECULAI VENTURA – ispravnic de Bacău în 1754 – pârcălab de Galați, în 1761 – postelnic, în 1776 – spătar, căsătorit cu Victoria C. Gr. Soutzo cu care a avut 5 copii, unul fiind GRIGORE VENTURA (vel postelnic în 1803, decedat în 25.III. 1827, înmormântat la Popăuți – Botoșani), căsătorit cu Maria (numele neprecizat), decedată în 8.XI.1838 (după 11 ani de la pierderea soțului), fiind înhumată în cimitirul bisericii Vovidenia (Botoșani) și care au avut împreună 5 copii (2 fete și 3 băieți), unul fiind ALECU VENTURA – comis în 1832, agă-vornic în 1857, și a îndeplinit funcția de prefect de Botoșani sub Al. I. Cuza și din 1866 sub Carol I. Tot din arborele genealogic al lui Eugen D. Neculau, aflăm că, la rândul său, prefectul ALECU VENTURA, a avut 4 copii (1 fată Eufrozina și 3 băieți IANCU, Alecu și Gheorghe). Din cei 4 copii, fiul IANCU VENTURA a fost elev la Botoșani la pensionul Olivari în 1842 și apoi prefect de Botoșani, în timpul lui Carol I, ales ulterior deputat în adunarea electivă.

Fratele prefectului ALECU VENTURA, pe nume CONSTANTIN (având dregătoria de agă – fără a se preciza unde), s-a căsătorit cu Soltana Rosetti Bibica, cu care a avut 3 copii (2 fete Ruxanda și Elena, și un băiat Grigore). Acest băiat GRIGORE VENTURA care a trăit între anii 1839 – 1909, s-a născut la Bacău sau la Galați, și este recunoscut ca dramaturg, scriitor și compozitor, profesor la Conservatorul din București. A avut două căsătorii: prima cu Elena Catargiu, și a doua cu Lea Vermont Grumberg – născută la Bacău sau la Moinești, în familia profesorului evreu Grumberg, mai târziu Vermont, nume pe care-l va purta și fratele ei, recunoscutul pictor bucureștean, Nicolae Vermont.

Din a doua căsătorie a dramaturgului GRIGORE VENTURA cu LEA VERMONT GRÜMBERG, s-au născut 2 copii (un băiat Grigore și o fată, Mărioara).

MARIA (MĂRIOARA) VENTURA, s-a născut în 1888 în BUCUREȘTI. Această informație sigură, o datorăm colegului nostru pasionat – muzeograf George Lucian Arhip, care a găsit, cercetând în Biblioteca Muzeului Botoșani, în colecția de periodice, ziarul „Universul Literar” (Anul XLIV, Nr. 7 din 12 februarie 1928), pe prima pagină, unde apare în profil fotografia Mărioarei Ventura, cu specificația pe colțul din stânga jos, TRAGEDIANA, iar pe paginile 102 – 103 cu titlul „Sufletul românesc” – articole semnate de Camil Petrescu – „MARIA VENTURA”; George Frideș – „O TRAGEDIANĂ MODERNĂ”; Gabriel Boissy și Antoine (Information) – „MARIA VENTURA ȘI STRĂINĂTATEA”; Ariel – „Neadevărate – cum am revăzut pe Ventura”, și „NOTE BIOGRAFICE”.

Notele biografice ne oferă o serie de date, pe lângă anul de naștere 1888 al MARIEI (MĂRIOARA) VENTURA, și faptul că, **a urmat Liceul până la cinci clase la „Liceul Negoescu”. Apoi a plecat la Paris, la „Liceul Lamartine” înscriindu-se în același timp la Conservator. De foarte de timpuriu, la vârsta de 16 ani, a început să joace alături de Sarah Bernhardt. Fiind încă elevă la conservator, Maria Ventura pleacă într-un turneu în America alături de Sarah Bernhardt și Eduard de Max.**

Aceste date vin să infirmo o serie de afirmații greșite ale unor persoane care au susținut că Mărioara Ventura are legătură cu casa Ventura la care ne referim, din Botoșani. O primă negare a acestei afirmații, a venit prompt, din partea colegului nostru muzeograf – șef secție istorie Gheorghe Median, și în continuare din partea domnului profesor Ștefan Cervatiuc, foarte atent în cercetarea arhivelor, așa cum am precizat mai sus, și care, nici în cele 2 volume de Istorie a Teatrului Botoșănean pe care le-a scris și tipărit, n-a consemnat despre prezența Mariei (Mărioarei) Ventura pe scena botoșăneană. Așa cum se știe deja, fiind o mare actriță, o mare „tragediană” care a jucat o lungă perioadă pe scenele Parisului, fiind angajată la „Comedia franceză”, mai mult încă, a fost prima femeie care a pus în scenă o piesă la Comedia franceză, anume *Ifigenia* de Racine, nu se poate ca ziarele vremii să nu fi amintit de prezența ei la Botoșani.

Cel puțin, cercetarea de până acum, n-a adus în lumină vreo legătură cu Botoșaniul, a actriței.

Tot în „NOTE BIOGRAFICE” din „Universul literar” citat deja, apărut în 1928 aflăm că, atunci **„când pacea s-a încheiat, când România Mare era un vis înfăptuit, Ventura cu sufletul plin de bucuria izbândeii s’a reîntors din nou în Franța, unde Comedia franceză a încătușat-o până acum”.**

După o carieră strălucitoare, Maria Ventura, cum îi spuneau francezii – Marie Ventura, își doarme somnul de veci în Paris, din 3 decembrie 1954 (la vârsta de 66 de ani). A fost o stea a dramaturgiei, a aparținut numeroasei familii Ventura, a fost nepoată a pictorului Nicolae Vermont.

Poate documente care încă nu s-au găsit până acum, vor face legătura mai târziu, cu trecerea ei măcar fugară pe la Botoșani. Important este că, o nouă clădire a fost restaurată și redată ca lăcaș de școală dar și ca obiectiv arhitectonic, etnografic și turistic de valoare.

Până în acest moment, clădirea și datele de arhivă, ne spun cu precizie că este „Casa Ventura”, dar cercetările ulterioare vor stabili cu exactitate cine din familie a

ridicat construcția, care din membrii familiei a locuit aici, și până în ce perioadă, când a intrat casa în posesia altor proprietari, dar poate și alte date despre această frumoasă „VILĂ” așa cum a numit-o inginerul Ștefan Emilian care ne-a lăsat și desenul ei, în mapa cu Planul Topografic al Urbei Botoșani.

Chiar dacă spațiul expozițional de punere în valoare a civilizației populare a zonei Botoșani în „Casa Ventura” este foarte mic, expoziția conturează patrimoniul botoșănean etnografic.

Expoziția permanentă a Secției de Etnografie a Muzeului Județean Botoșani, a fost organizată prima dată în anul 1989 și deschisă în 7 octombrie, în casa de secol XVIII cu 2 beciuri, parter și etaj, cea mai veche clădire de locuit din oraș, încă rămasă în picioare, ridicată de Manolachi Iorga, străbunicul istoricului Nicolae Iorga (casă cu 10 săli mari cu spațiu generos, din care 9 săli au fost destinate expunerii). Casa cumpărată la sfârșitul secolului al XIX-lea de familia Saint – Georges care a locuit aici până în 1947, înrudită cu familia Iorga, a fost mai târziu cămin de fete, a adăpostit chiriași, ca apoi din 1980 să intre în restaurare pentru viitorul sediu al Muzeului Etnografic botoșănean.

Tematica la al cărui proiect am lucrat în cursul anului 1989, a fost verificată de regretata etnografă Sanda Larionescu și aprobată la acea vreme de Ministerul Culturii, a cuprins larg civilizația populară a zonei Botoșani, ilustrând prin piese originale, imagini și texte, OCUPAȚIILE PRINCIPALE (agricultura, păstoritul), SECUNDARE (vânătoarea, pescuitul, albinăritul, viticultura), MEȘTEȘUGURILE (olăritul, prelucrarea lemnului, cojocăritul, industria casnică textilă cu unelte și țesături de cânepă, in, bumbac, lână), INTERIORUL DE LOCUINȚĂ DE SECOL XIX, PORTUL POPULAR, OBICEIURILE POPULARE (Crăciunul, Anul Nou, Paștele).

Noutatea acelei tematici, a fost dată, pe lângă valoarea pieselor etnografice, de piesele arheologice originale din așezări neolitice botoșănene, care au subliniat vechimea unor ocupații și meșteșuguri. Cu unele schimbări și completări peste ani, expoziția a ființat în casa „Manolachi Iorga – Saint Georges”, până în luna august 2007, când clădirea a fost retrocedată urmașilor de drept ai familiei Saint – Georges. Din acest an și până în anul 2011, patrimoniul etnografic botoșănean a făcut obiectul multor expoziții temporare cu tematici diferite, în diverse spații (Galeriile de Artă „Ștefan Luchian”, Sala de Festivități a Muzeului Botoșani, Sala Oglinzilor a Muzeului de Științe ale Naturii Dorohoi, la Muzeul „Iulian Antonescu” Bacău în colaborare cu Secția de Etnografie, din inițiativa șefei Feodosia Rotaru), la Festivalul Tamisei – Londra, expoziții cu succes la public, dacă mai adăugăm și expoziții organizate pe Pietonalul Unirii Botoșani, cu ouă încondeiate și piese mici de ceramică din Colecția „Maria și Nicolae Zahacinschi”, completate cu partea practică de colaborări școlare de încondeieri de ouă și pictură de icoane și multe alte expoziții ilustrând sărbători de peste ani.

Începând cu anul 2010, a fost inițiată de către Consiliul Județean Botoșani prin accesarea de fonduri europene în program „Regio”, restaurarea unei clădiri de secol XIX „Casa Ventura”, cu beci, parter, etaj, mansardă, fostă o lungă perioadă sediu al Filarmonicii botoșănene și apoi al Școlii Populare de Artă. La începerea restaurării clădirii în 2011, Filarmonica era deja stabilită într-un alt spațiu, astfel că administrația județeană a stabilit în proiect, reorganizarea expoziției etnografice de bază, în spațiul

de la parterul Casei „Ventura”, beciul rămânând pentru depozitare, iar mansarda și nivelul 1 (etajul), fiind destinate în continuare Școlii Populare de Artă.

Precizez că reușita fiecărei expoziții, dar în special a expoziției de bază, este asigurată de trei etape foarte bine definite, și asta pentru a se ști atunci și peste timp, care a fost contribuția fiecărui lucrător al Muzeului, la acest demers, și anume: PROIECTUL DE MOBILIER DE EXPUNERE, PROIECTUL TEMATIC ȘI AMENAJAREA EXPOZIȚIONALĂ.

Proiectul pentru mobilierul de expunere, pentru suportul pieselor, a fost realizat cu originalitate și pot spune fără rezerve, unic în cadrul muzeelor etnografice din România, de către arhitectul botoșănean Mihai Mihăilescu, a cărui fiică Ioana Mihăilescu, a proiectat firma Muzeului Etnografic. Proiectul mobilierului de expunere a îmbinat 3 tipuri: panourile din împletitură fină de nuiele realizată cu artă, de meșterul Valentin Matraș de la Vorona, simezele din lemn profilat pentru expunere la perete și podiumurile având cadrul de lemn natur placate cu plută și cu spoturi mici de lumini, montate pe margini.

Paralel cu proiectul de mobilier, am lucrat la proiectul tematic propriu – zis al reorganizării expoziției etnografice fără un alt etnograf și fără vreo idee venită din afară. Spațiul oferit fiind extrem de mic, doar 5 săli în suprafață de numai 165 metri pătrați, m-a limitat și constrâns la realizarea unei sinteze a culturii populare botoșănene. Tot spațiul mic primit, m-a obligat să aleg expunerea liberă pe „simeze”, panouri și podiumuri, așa cum am menționat anterior, prin reușita realizată de arhitect.

La a treia etapă a reorganizării expoziționale, la mobilierul de expunere și amenajare a participat colectivul Muzeului sub manageriatul prof. Lucica Pârvan și contabil - șef Bogdana Mihaela Iurescu. De la fiecare sector, contribuția a fost practică și substanțială, meritând din plin recunoașterea pentru implicarea efectivă: Mihaela – Elena Ștefură, Daniela – Marinela Luca, Didi Puiu, Livia Pânzariu, Alexandru Nechifor, Radu Papaghiuc, Gheorghe Apopei, Elena Aniței, Sorinel – Constantin Enache, Silvia Cardaș, Elena Văculișteanu, Eduard Setnic, Aurel Melniciuc, Ionuț Văculișteanu dar și colegii de la Muzeul de Științe ale Naturii Dorohoi, Mihai Chiorescu, Ovidiu – Constantin Alboiu, Constantin Culică.

Împletind cele 3 etape la care m-am referit, prin contribuția persoanelor implicate, expoziția etnografică reorganizată în noul spațiu, a fost, este și va fi o reușită, conturând civilizația populară a secolului al XIX-lea a zonei Botoșani.

PRIMA SALĂ

Cuprinde piese având două suporturi materiale diferite, lutul și lemnul, a căror utilitate se împletește în gospodăria satească.

Sala ilustrează vechiul meșteșug al olăritului, pe podiumul central, unde la masa de lucru cu uneltele, un manechin îmbrăcat în costumul popular de muncă se află așezat la roata de modelat. Podiumul central este completat pe 3 laturi de expunere cu panouri pe plan vertical: pe peretele de nord este fațada locuinței, cu elemente de arhitectură (acoperiș în „solzi”, cu „pazia” traforată la streășină, un stâlp de casă sculptat, o fereastră mică de stejar cu gratii de fier, un fragment de cerdac având „fusci” strunjiți, și ușa cu „rătez”); lângă casă este așezat teascul cu 2 șuruburi de

lemn pentru struguri și vase pentru vin (ulcior, cană și cănițe); pe panoul de răsărit, expunerea continuă cu diverse piese de lemn și ceramică.

În spatele meșterului olar, completând cele necesare la o casă, sunt expuse vase de lemn (măsurătoare de cereale – „dimerlie”, piuă cu bătlău pentru grâu, găleată cu măsurătoare de lapte la stână, „donița”, cutia cu capac lucrată la strung pentru luat caș la munca ogorului), dar și vase de lut (lighean mare – „ravar”) pentru frământat aluatul, datat cu anul 1903 și semnat Dp (Dimitrie Pomârleanu), forme pentru copt cozonaci, untar, oale pentru lapte, încheind cu „presa” pentru ulei și vasul de lut cu dop filetat, pentru păstrat uleiul.

Pe peretele de vest, pe 2 polițe fixate pe stâlpi, sunt expuse vase de lut de ceramică neagră, roșie și decorate, smălțuite din centre ale zonei Botoșani (Lișna, Fundu - Herții, Mihăileni, Hudești, Botoșani, Sulița, Ștefănești, Frumușica), lucrate de vechii meșteri (Mihai Caciuc, Smerica Gheorghe, Grigore Cramariuc, Iordache Pomârleanu, Ilie Piatcovschi, Constantin Petroschi, Mihai Corneanu) și vase tip „Kuty” lucrate în atelierul de astăzi al familiei meșterei Sonia Iacinschi din Botoșani.

Frumusețea sălii este dată și de secțiunea de cuptor, pentru arderea vaselor de lut, construită prin priceperea și talentul colegului nostru Doru Manole.

Prima sală poartă și o simbolistică prin existența elementelor de spiritualitate, a alimentelor liturgice PÂINEA ȘI VINUL, dar și a celor pentru sfântul Maslu, FĂINA ȘI ULEIUL. Expunerea este gândită să îmbine materialitatea cu spiritualitatea într-o locuință de meșter olar care modelează lutul, așa cum Dumnezeu l-a modelat pe Adam din lut, suflându-i viață.

Holul către SALA a 2-a

Continuă expunerea pe fundal, cu elemente de arhitectură (un fragment de acoperiș cu șindrilă cu „bot de rață”, o machetă de locuință veche ridicată pe „furci” cu nuiiele împletite, cu „prispă” în jurul pereților lipiți cu lut și văruiți, acoperită cu stuf și „călărași” la coama casei, și un fragment de cerdac având decor traforat).

SALA a 2-a a Muzeului este rezervată industriei casnice textile, cuprinzând unelte pentru pieptănat lâna, cânepa (piepteni cu dinți de fier, ragilă, fușalăi), depănători („letcă”, „sucală”), un manechin îmbrăcat în costum popular cu furca în brâu, torcând caierul de lână, „rășchitorul” cu fire de bumbac. Manechinul așezat într-o nișă a peretelui se află între două păretare de lână, cu decor geometric.

Expunerea continuă pe peretele de sud al sălii, cu ștergare țesute și brodate, legate în fluturi pe cele două colțuri. Pe perete sunt prinse o scoarță și păretarul (de la Petricani – Săveni), cu decor complex (antropomorf, zoomorf, skeomorf, fitomorf, avimorf), pe scoarță fiind reprezentat jocul cerbului la obiceiurile de iarnă (piesă clasată deja în categoria TEZAUR a Patrimoniului Cultural Național); pe podium se află o bancă cu spătar traforat și o bancă tip „laiță”, acoperite cu lăicere; pe capătul laiței un „val” de pânză de bumbac. Pe panourile împletite cu nuiiele de pe peretele vestic sunt puse în valoare o scoarță de la Brăiești, clasată în TEZAUR și un păretar cu păsări (cuci afrontați) de la Cerchejeni, încadrate de două ștergare brodate. Pe podium sunt „stativele” cu un manechin la țesut pânză, o vârtelniță mică și o ladă pentru zestre, pictată cu decor floral și cu ferecătură. Sala încheie expunerea cu peretele de

nord, pe care se află o scoarță datată 1879 de la Vorona, cu decor avimorf și floral, deasemenea clasată în TEZAUR, iar pe podium sunt o mașină de tors cu furcă și fuior, piepteni pentru „băteala” covoarelor țesute pe gherghef și o vârtelniță sculptată cu decor geometric de regretatul învățător Ioan Simionescu de la Nicolae Bălcescu, ilustrând preocuparea învățătorilor de altădată de la Școlile Normale, pentru civilizația populară a satelor.

SALA a 3-a

Prezintă dintre obiceiurile calendaristice de peste an, Crăciunul, prin accesorii Stea, Luceafăr, Glob și prin icoana prăznicară „Fecioara cu pruncul” lângă un stâlp de catapeteasmă sculptat în „torsadă” o împletire simbolică dintre ritualul magic și religios al satului, Nașterea Sfântă a Pruncului Iisus; Anul Nou prin uratul cu Plugul (un manechin simulând tragerea brazdei), cu Buhaiul, jocurile de capră, țăp, jocurile mascaților, jocurile de căiuți (de la Tudora, Vorona, Dumeni – George Enescu, Sarafînești – Corni, Urlați – Gorbănești, Vârfu Câmpului). La fiecare căluț apar oglinzile rotunde și dreptunghiulare, așezate pe bot, în frunte, pe coroanele de motocei, pe pieptul jucătorului reflectând lumina solară. Și în această sală, vorbim de o simbolistică a acestor jocuri care ne trimit către fertilitatea agrară – pastorală și în perioada când aceste momente rituale aveau loc după calendarul roman (până în anul 44 î.Hr.), în primăvară, odată cu reînvierea naturii. Reforma calendarului din anul 44 înainte de Hristos (î.Hr.), fixează Anul Nou în 1 ianuarie, aceste jocuri de fertilitate ale ogorului și turmelor, mutându-se în plină iarnă. Sala mai prezintă ca o subliniere doar, Boboteaza prin cana de agheazmă cu „stebă” de busuioc, apoi marea sărbătoare a Învierii Domnului, Paștele (prin mielul pascal din aluat, ouăle încondeiate, la cele vechi – decor fierul plugului, grebla, florile de primăvară, crucea, calea rătăcită, dar și unelte de lucru în cadrul industriei casnice textile) și prin dusul coșului pentru sfințit, la biserică.

SALA a 4-a

Este interiorul unei locuințe de secol XIX din zonă, cu două încăperi. Pe partea de vest a sălii, este amenajată „căsuța” (camera de locuit), cu patul și „culmea” cu hainele; pe panourile împletite din nuiiele sunt expuse o scoarță de lână țesută cu pomul vieții și oglinda cu ștergarul brodat, datat pe un colț cu anul 1900 și pe celălalt cu inițialele meșterei C.D. Pe podium în continuarea patului este lada cu zestre pictată și ferecată, dar și datată cu anul 1878 (aflată pe listele de clasare ale Patrimoniului Național).

Peretele de nord al sălii face legătura între cele „două camere” ale locuinței și unde sunt expuse pe podium, blidarul pentru „căsuță” cu vase de ceramică și obiecte de uz gospodăresc (covățică pentru fâină și melesteu, căuș, pipernițe, sărăriță, fund pentru mămligă, lopățică pentru magiun) și blidarul din 2 corpuri cu uși de sticlă, cu elemente de decor prin strunjire, în partea de sus, și cu uși sculptate cu vase cu flori în partea de jos. Între cele două blidare, central ca un punct de atenție, este expusă o poliță cu vase de ceramică de influență bizantină (numită de regretatul cercetător etnograf Barbu Slătineanu, tip „Kuty”, lucrată și astăzi în atelierul din Botoșani, al

familiei meșterei Sonia Iacinschi), sub polița cu ceramică un păretar în romburi și pe podium o ladă mică pictată, pentru păstrat valurile de pânză.

Peretele de răsărit al sălii, care intră în „casa cea mare” (camera de curat), susține icoana cu „Sfântul Nicolae” datată cu anul 1879 și cu ștergar, o scoarță cu hora (aflată în TEZAUURUL național). Pe podium sunt așezate măsuța mică rotundă cu scaune în jur, o ladă bancă pictată și datată în inimoare florale cu anul 1853 (care a aparținut familiei scriitorului I. Pillat la conacul de la Miorcani). Expunerea la perete se încheie cu un valoros fragment de scoarță de la Darabani, reprezentând un călăreț în armură, țesut cu fire de lână vopsite vegetal și fire de bumbac.

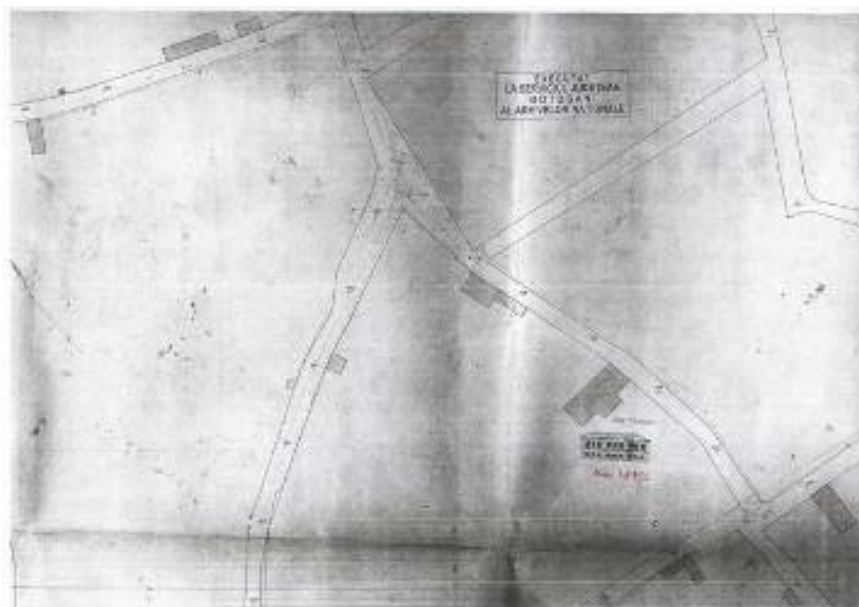
SALA a V-a

Este cea mai mare sală a expoziției de bază a zonei etnografice Botoșani și care cuprinde în același timp portul de sărbătoare, dar și un ritual al vieții de familie, NUNTA. Costumele frumoase, unele din ele clasate în patrimoniu, sunt așezate pe manechinele aflate într-un alai. MIRELE și MIREASA în față, au aproape VORNICUL care altădată conducea întreaga nuntă, având în mână toiagul cu anul incizat pe el și semnat „Cristea”, cu un ștergar brodat cu cocoși, legat la toiag de mireasă și plosca de vin pictată și incizată, floral și cu „Sfântul Gheorghe” omorând balaurul și datată 1921.

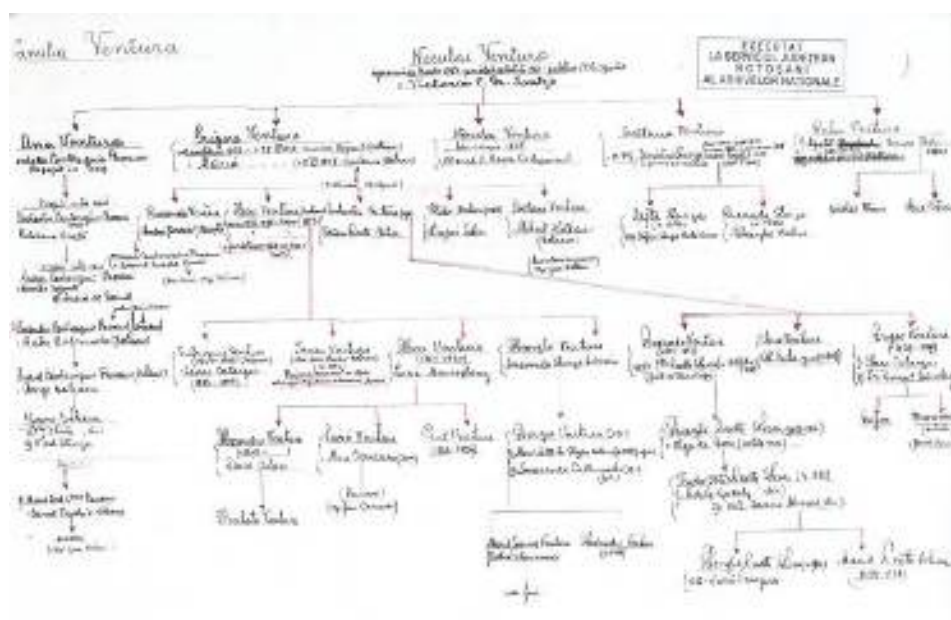
Imediat lângă VORNIC sunt NAȘII cu ștergare la gât (țesute în timp și brodate de MIREASĂ), urmași în spate de SOCRII MICI (PĂRINȚII MIRESEI) și SOCRII MARI (PĂRINȚII MIRELUI). După socri, vin două perechi de „DRUȘTE” și VORNICEI (care poartă legate la braț ca semn distinctiv BATISTE DE VORNICEI cu text – inscripție – una cu „SUVENIRE DE LA DOMNI TINERI ILIE ȘI MARIA. VORNIC .C.” și alta cu „DOMIȘOARA AGLAIA”, cu precizarea că batistele erau croite și brodate de DRUȘTE special pentru VORNICEI (care erau chemătorii la nuntă). Alaiul din expoziție se încheie cu LĂUTARII (COBZARUL și FLUIERAȘUL), având la mijloc o BUNICĂ mergând în alaiul nunții.

Pe lângă podiumul central, sala este completată în expunere cu o imagine a așezării satești de la Văculești care plasează nunta în comunitatea rurală, o imagine a Bisericii de lemn de la Brăiești monument de arhitectură de secol XVIII (anul 1789), o imagine cu Mire – Mireasă și o imagine de joc sateesc „Cele trei generații de la Flămânzi”.

Am decis prin proiectul tematic să cuprind în sinteză, să concentrez cât mai mult și complex cultura materială și spirituală a comunității satești a secolului al XIX-lea și până la prima jumătate a secolului al XX-lea a zonei Botoșani. A fost o mare responsabilitate acest demers realizat într-un spațiu atât de mic, pus la dispoziție în „Casa Ventura”.

Vila Ventura în planul topografic al urbei Botoșani
desen de ing. Ștefan Emilian în 1872

Arborele genealogic al fam. Ventura
alcătuit de prof. Eugen D. Neculau

CASA VENTURA
(fața)
Intrare în muzeu

CASA VENTURA
(spatele)

MARIA VENTURA ÎN 1928

Actriță născută în București în 1888 și decedată la Paris în 3 decembrie 1954
Nepoată a lui Constantin Ventura și fiică a dramaturgului Grigore Ventura
(profesor la Conservatorul din București)

Lucrare așezată sub bolta de intrarea muzeului etnografic
(Constantin Baraschi – „In memoriam” – ghips)

SALA 1 - GOSPODĂRIE DE MEȘTER OLAR (SINTEZĂ)

Olar la roată și piese din două suporturi materiale (lutul și lemnul)

Fațadă locuință, teasc și ceramică: oale

Vase cu diversă utilitate (de vase pentru vin, pentru lapte, chiupuri, ulcior, marcoteț, oală pentru sarmale, lighean pentru frământat aluat, vas pentru ulei; iar de lemn: măsurătoare pentru cereale; piuă pentru grâu, doniță și găleată pentru lapte, untar, teasc pentru ulei)

Detaliu: vase pentru grâu, cu făină pentru aluat, pentru lapte, pentru smântână, pentru caș

Cuptor pentru ceramică

HOL – ÎNTRE SALA 1 ȘI 2 – ARHITECTURĂ

Machetă locuință acoperită cu stuf
(cu „tindă” și o cameră, cu prispe în jurul pereților)
Fragment de acoperiș cu șindrilă în „bot de rață”
Fragment de „pazie” și de cerdac

SALA 2 – INDUSTRIE CASNICĂ TEXTILĂ

Păretare, manechin cu furcă de tors, „rășchitor”, piepteni
pentru câneapă și lână, sucale pentru depănat

Scoarță, păretar (Petricani – Săveni) și bancă cu spătar

Covor (Brăești), păretar (Cerchejeni) între două ștergare, vârtelniță, ladă pentru zestre, mașină pentru tors

Război orizontal de țesut („stative”)

SALA 3 – OBICEIURI POPULARE DE PESTE AN

Crăciunul (steaua, luceafărul)

Anul nou (uratul cu plugul, capra, jocurile de măști)

Anul nou
(jocurile de
căiuți),
boboteaza

Paștele

SALA 4 – INTERIOR DE LOCUINȚĂ – SECOL XIX

Patul și culmea cu haine;
scoarța și oglinda cu ștergar, lada cu zestre

Blidare și ladă mică pentru ștergere și
valuri de pânză

Icoana cu ștergar, covor (comuna Nicșeni), ladă bancă,
scoarță (fragment) - călăreț

SALA 5 – PORTUL DE SĂRBĂTOARE – ALAI DE NUNTĂ

Alai de nuntă

Mire – mireasă

Vornicul mare și nași

Socrii mici

Socrii mari

Vornicel și drușcă

Lăutarii (cobză, fluier) și-o bunică